

Sosyal-Duygusal RPD Hizmetleri

Dr. Öğr. Üyesi Tansu Mutlu Çaykuş

ÖĞRENCİNİN TEMEL İHTAÇLARI

ÖRGÜN EĞİTİMDE TEMEL GELİŞİM ALANLARI

Kişisel-Sosyal Gelişim

YAŞAMAYI ÖĞRENME

- Kendini kabul etme
- Başkalarını anlama ve kabul etme
- Ailenin değerini anlama ve kabul etme
- Toplum olgusunu anlama
- Karar verme, amaç belirleme, plân yapma ve yürütme
- Kendini tehlikelerden koruma ve kişisel güvenliğini sağlama

Eğitsel Gelişim

ÖĞRENMEYİ ÖĞRENME

- Öğrenme ile ilgili olumlu tutumlar geliştirme
- Kişisel nitelikleri ile okul etkinlikleri arasındaki ilişkileri kavrama
- Öğrenmeyi kolaylaştırıcı beceriler kazanma
- Karar verme, amaç belirleme, plân yapma ve yürütme
- Okul-Aile-Toplum arasındaki ilişkileri kavrama

Mesleki Gelişim

ÇALIŞMAYI ÖĞRENME

- İş yaşamı ve çalışmaya ilişkin olumlu tutumlar geliştirme
- Kişisel nitelikleri ile meslekler/işler arasındaki ilişkileri kavrama
- Meslekleri keşfetme ve araştırma
- Boş zaman etkinlikleri ile ilgili olumlu alışkanlıklar geliştirme
- Birlikte iş yapma/iş birliği
- Toplum yaşamında çalışmanın önem ve gereğini kavrama

KENDİNİ GERÇEKLEŞTİRME

YÖNETMELİK

Millî Eğitim Bakanlığından:

**MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI REHBERLİK VE PSİKOLOJİK
DANIŞMA HİZMETLERİ YÖNETMELİĞİ**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, il ve ilçe düzeyinde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin ve bu hizmetlerin verildiği özel ve resmî eğitim kurumları ile rehberlik ve araştırma merkezlerinin rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ilişkin görev ve işleyişi ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik; 5/1/1961 tarihli ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu, 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu, 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, 30/5/1997 tarihli ve 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 25/8/2011 tarihli ve 652 sayılı Özel Barınma Hizmeti Veren Kurumlar ve Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 301 inci, 308 inci ve 326 ncı maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Bakanlık: Millî Eğitim Bakanlığını,
- Bireyi tanıma teknikleri: Öğrencinin ilgi, yetenek, değer, tutum ve kişilik özelliklerini keşfetmesini ve

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmet Türleri

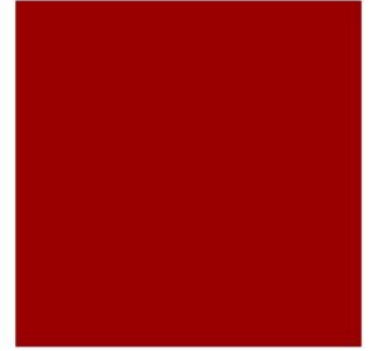
- Gelişim alanlarına göre rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri
- **MADDE 6 – (1)** Gelişimin sürekliliği ve bütünlüğü temelinde bireylerin gelişim görevlerini yerine getirmeleri ve gerekli yeterlikleri kazanmaları için aşağıdaki gelişim alanlarında rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri sunulur:

a) Sosyal duygusal gelişim alanı; bireyin **kendini tanıması**, var olan yönleriyle **kendini kabul etmesi** ve geliştirmesi, **duygularını** fark etmesi, düzenlemesi ve yönetebilmesi, başkalarını anlaması ve kabul etmesi, **kişilerarası sağlıklı ilişkiler** geliştirmesi için gerekli bilgi, tutum ve davranışları edinebilmesi, **karar** vermesi, **hedefler** oluşturabilmesi ve hedeflerine ulaşmak için çaba göstermesi, kişisel güvenliğini sağlayabilmesi, aile ve toplumsal değerler ile **doğaya karşı duyarlılık** kazanmasını içeren gelişim alanıdır.

b) Akademik gelişim alanı

c) Kariyer gelişim alanı

Sosyal-Duygusal RPD Hizmetleri

Eğitim sürecinde öğrencilerin “kişisel-sosyal” gelişim ihtiyaçlarını karşılamak ve böylece onların kişisel gelişim ve uyumlarına yardımcı olmak amacıyla yürütülecek rehberlik hizmetlerine (**kişisel-sosyal rehberlik**) denir.

- Kendini ve başkalarını anlaması ve kabul etmesi
- Günlük yaşam becerileri
- Aile ve toplum olgusunu kavrayarak bu ortamlarda sağlıklı ilişkiler kurması...

“Yaşamayı öğrenme”

Geleneksel vs Gelişimsel Yaklaşım Göre Sosyal-Duygusal RPD?

Geleneksel Yaklaşım

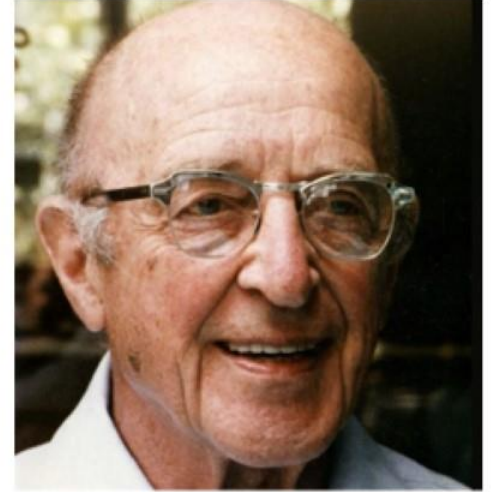
- Kişisel rehberlik bireylerin kendileri ile ilgili kişisel **problemlerin çözümü** için yapılan yardım...
- Eğitsel ve meslek planları ile **ilgili olmayan sorunlar...**
- Çaresel ve düzeltici

Gelişimsel Yaklaşım

- Kişisel rehberlik bireyin yaşamayı öğrenmesi yani kişisel ve sosyal **uyumunu sağlaması** için sunulan hizmetler...
- Bireyin gelişimi sürekli ve bütündür.
- Kişisel, eğitsel ve mesleki **gelişim alanları...**

Hümanistik Eğitim

- Carl Rogers'e göre, eğitimde geleneksel olarak vurgulanan zihinsel bilgi ve becerilerin yanı sıra kişilerarası değerler ve duygular gibi duyuşsal davranışların bir arada kazandırılması gerekir.
- İnsancıl eğitim anlayışının temeli, saygı, içtenlik ve dürüstlüğe dayanır.

Hümanistik Eğitim Anlayışına Göre

- Her bireyde doğal bir öğrenme isteği vardır.
- Anlamlı öğrenme, öğrenilen konu bireyin amaç ve ihtiyaçları ile ilişkili olarak algılandığında gerçekleşir.
- Öğrenme özgür ortamda gerçekleşir.
- Öğrenme bireyin kendisi tarafından başlatıldığı zaman etkin ve anlamlıdır.
- Öğrenme bireyi yeni koşullara uyum sağlamada yardımcı olmalıdır.

Sizce bizim eğitim sistemimiz içindeki okullarda hümanistik eğitim anlayışına uygun eğitim veriliyor mu?

Hümanistik Eğitim Anlayışında

Öğretmen-öğrenci ilişkilerinde;

- saygı,
- içtenlik,
- dürüstlük ve
 - empatik anlayış esastır.

Bunlar olmazsa ne olur?

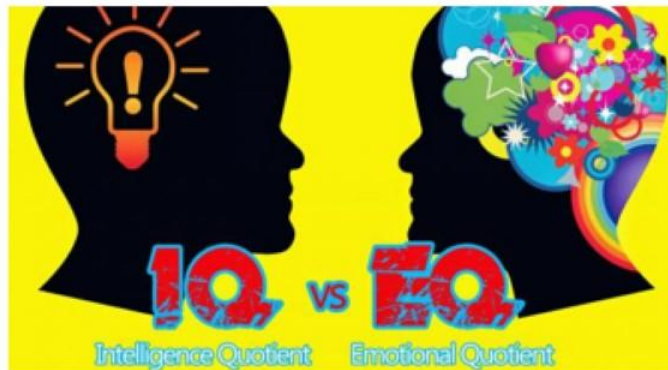
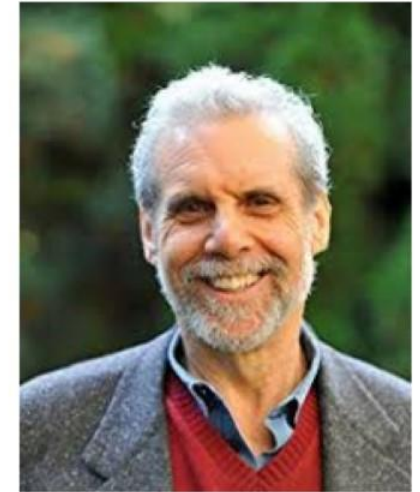
Hümanistik Anlayışa Göre Öğretmen-Öğrenci İlişkisi

- Öğretmen sözlü ve sözsüz iletişimi ile öğrenciye sevgisini gösterebilmelidir.
- Sınıfta üç koşulu (kabul -saygı,içtenlik, empati) oluşturup öğrenciye iletebilmelidir.
- Öğretmen davranışlarında doğal, esnek ve yaratıcı olmalıdır.
- Öğrencinin düşüncesini yargılamadan ve eleştirmeden önce anlayabilmelidir.
- Öğretmen problemlili öğrencileri ile birebir görüşmelidir.
- Hatalı olduğu durumlarda hatasını dürüstçe kabul etmeli ve özür dilemelidir.

Duygusal Zeka ve Kişisel-Sosyal Rehberlik

Duygusal Zeka Nedir?

Duygusal zeka **kişinin kendi duygularını anlaması**, **başkalarının duygularına empati kurması** ve duygularını yaşamı zenginleştirecek biçimde düzenleyebilmesi yetisi olarak tanımlanmıştır (Goleman, 1996).

Duygusal Zekanın Kapsamındaki Yetenekler

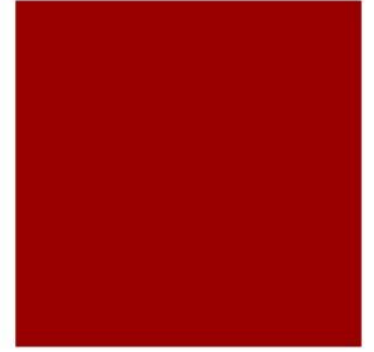

- **Öz bilinç (Self-awareness):** Duygularını fark edebilme,
- **Duyguları İdare Edebilme (Emotional self-regulation):** Duyguları uygun biçimde idare edebilme,
- **Kendini Harekete Geçirebilme (Motivation):** Duygularını bir amaç doğrultusunda harekete geçirebilme,
- **Başkalarının Duygularını Anlayabilme (Empathy):** Empati yaparak kendini başkalarının yerine koyabilme,
- **İlişkileri Yürütebilme (Social Skills):** Etkili kişilerarası ilişkiler kurabilme, sosyal beceriler.

Okulöncesi Eğitimde Sosyal-Duygusal RPD

Okulöncesi Eğitimde Öğretmenin Sosyal Duygusal Gelişim Açısından Benimseyeceği Temel İlkeler

- Gelişim bir süreç,
- Her çocuk tek ve benzersiz,
- Kişiliğın temelleri atılıyor,
- Öğretmen model,
- Çocuk sosyalleşiyor,
- Çocuk kendini anlıyor ve keşfediyor,
- Sağlıklı bir benlik kavramı geliştirme
- Karar vermeyi öğrenme
- Sağlıklı bir cinsel kimlik
- Duygularını tanıma ve ifade etme
- Planlı rehberlik etkinlikleri

Okulöncesinde Sosyal-Duygusal Gelişim Açısından Öğretmenin Sorumlulukları

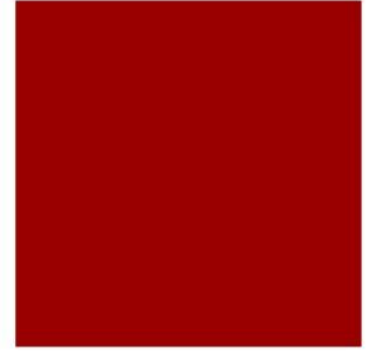

- Güven yaratma,
- Okulu sevdirme,
- Gelişimi izleme,
- İlgili kayıtları tutma,
- Veli ile işbirliği,
- Gelişimi değerlendirme,
- Uygun eğitsel ortam oluşturma,
- Özgüveni geliştirme,
- Farklı yönleri ortaya çıkarma.

İlkokul Döneminde Sosyal-Duygusal RPD

Sosyal-Duygusal Gelişim Açısından İlkokul Dönemde Öğretmenin Sorumlulukları

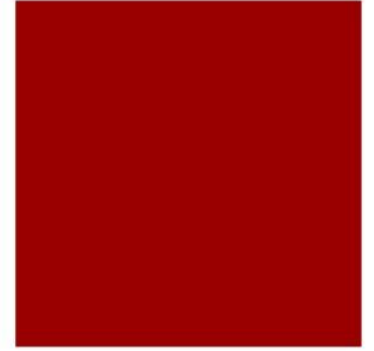

- Psiko-sosyal gelişime uygun bir sınıf ortamı oluşturma,
- Kararlara öğrenci katılımı sağlama,
- Her çocuğu özel kabul etme,
- Yeterliklerin vurgulanması, çocuk başarıyı tatmalı,
- Doğru rol modeli sunma,
- İşbirliği ve sosyalleşme,
- Etkinlikleri çeşitlendirme,
- Gelişimi izleme,
- Girişkenliği teşvik etme.

Ortaokul Döneminde Sosyal-Duygusal RPD

Sosyal Duygusal Rehberlik Açısından Ortaokul Öğretmenin Sorumlulukları

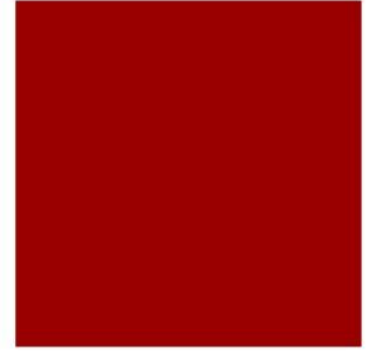

- Bedensel değişimi kabul
- Koordinasyonu geliştirme
- Enerjiyi kanalize etme
- Veli ile işbirliği
- Karşı cinsle ilişkiler
- Olumsuz davranışları pekiştirmemek

Lise Döneminde Sosyal-Duygusal Rehberlik

Sosyal Duygusal RPD Açısından Lise Döneminde Öğretmenin Sorumlulukları

- Gelişim özelliklerini tanıma,
- Kendini kabule yardım,
- Sağlıklı bir benlik kavramı,
- Sosyalleşme,
- Cinsel bilgi,
- Özgüven,
- İlgil ve yetenekler,
- İletişim,
- Özdeşim modelleri,
- İşbirliği, grup etkileşimi,
- Bilişsel ve ahlaki gelişim,
- İfade hakkı,
- Ana baba eğitimi,
- Uzman yardımı.